

SELETUSKIRI

Riigihalduse ministri määruse „Lasteaiahoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamise toetuse kasutamise tingimused ja kord“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrusega kehtestatakse perioodil 2013–2020 ELi kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemisest saadavate rahaliste vahendite riigi eelarvestrateegia 2017–2020 lisa 3 kohase meetme „Energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamine avaliku sektori hoonetes“ aastate 2015–2017 enampakkumisest saadud tulust 54% suuruse osa suunamine kohaliku omavalitsuse üksuste (edaspidi *KOV*) kasutuses olevate lasteaiahoonete energiatõhususe parandamiseks ja taastuvenergia kasutuse edendamiseks.

Määrus kehtestatakse atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõike 3 alusel. Riigieelarve strateegias määratud meetme elluviimiseks võib tulu kasutamise eest vastutav minister kehtestada määrusega enampakkumisest saadud tulu kasutamise tingimused ja korra. Määruse eesmärk on määrata kindlaks toetuse andmiseks objektide valiku kriteeriumid ning toetust kasutades tehtavate investeeringute tegemise tingimused ja kord. Määratud on ka taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded ning taotluste menetlemise kord. Määruse lisadega kehtestatakse toetuse määra ja maksimaalse toetuse suuruse arvutamise meetodika ja taotluste hindamiskriteeriumid.

Rahvusvahelise kliimapoliitika eesmärkide saavutamiseks kehtib Euroopa Liidus perioodiks 2013–2020 kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega (edaspidi *LHÜ*) enampakkumiste süsteem. Selles peavad ELi liikmesriigid müüma enampakkumistel kõik *LHÜ*d, mida ei eraldata tasuta paiksetele saasteallikatele direktiivi 2003/87/EÜ artiklite 3e, 10a ja artikli 10c alusel.

Kooskõlas direktiivi 2009/29/EÜ¹ artikliga 10 ja atmosfääriõhu kaitse seadusega on riigi eelarvestrateegias sätestatud üldised eesmärgid, mille saavutamiseks tuleb kasutada vähemalt 50% enampakkumisel saadud tulust, sh energiatõhususe parandamine ja energiasääst. Nimetatud kliimaga seotud meetmed on vastavalt atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõikele 4 kavandatud, lähtudes üleriigilistest eesmärkidest ja valdkondlike arengukavade eesmärkidest.

Enampakkumisel saadud tulu laekub riigieelarvesse ning seda kasutatakse kooskõlas riigi eelarvestrateegiaga. Tegu on tuludest sõltuvate kuludega, st vahendeid saab kasutada sõltuvalt tegelikust tulu laekumisest. Iga-aastases riigieelarves kajastatakse vastava aasta enampakkumise tulude ja kulude maht. Riigi eelarvestrateegias kajastatakse enampakkumisest saadud tulu kasutuse kavandatud jaotus, määratakse kliimapoliitikaga seotud meetmete sihtotstarve ning tulu kasutamise eest vastutavad ministrid. Riigi eelarvestrateegia 2017–2020 lisaga 3 sätestati perioodil 2013–2020 *LHÜ*de kauplemisel saadavate vahendite kasutamise eest meetme „Energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse

¹ Direktiiv on leitav:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:140:0063:0087:et:PDF>

edendamise avaliku sektori hoonetes“ elluviimise eest vastutavaks riigihalduse minister. Määruse tervikteksti uuesti kehtestamine tuleneb välisõhu kaitse seaduse asendumisest atmosfääriõhu kaitse seadusega alates 1. jaanuarist 2017. Kõik määrused, mis on kehtestatud välisõhu kaitse seaduse alusel kaotavad kehtivuse, mistõttu on vajalik käesolev määrus uuesti kehtestada.

Määruse eelnõu koostas Rahandusministeeriumi kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise osakonna peaspetsialist Pirgit Lohk (tel 611 3608, pirgit.lohk@fin.ee) Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti kontrollisid Rahandusministeeriumi õigus- ja haldusosakonna jurist Virge Aasa (tel 611 3282, virge.aasa@fin.ee) ja regionaalarengu osakonna õigusnõunik Olivia Taluste (tel 611 3092, olivia.taluste@fin.ee). Eelnõu keeleteoimetaja oli õigusosakonna keeleteoimetaja Sirje Lilover (tel 611 3638; sirje.lilover@fin.ee).

2. Eelnõu sisu

Eelnõu kohaselt on määruse tekst jaotatud viieks peatükiks:

1. Üldsätted.
2. Toetuse andmise alused.
3. Taotlejale, taotlusele ja hoone energiaauditile esitatavad nõuded.
4. Taotluste menetlemine.
5. Toetuse kasutamine, hangete läbiviimine ja toetusele viitamine.
6. Rakendussätted.

Määrus koosneb 20 paragrahvist ja kahest lisast.

Peatükk 1. Üldsätted

Peatükis (§-des 1–2) sätestatakse määruse kohaldamisala ja toetuse andmise eesmärk ja meetme elluviijad.

Paragrahvi 1 alusel on määruse kohaldamisala kohaliku omavalitsuse üksuste kasutatavate hoonete energiatõhususe parandamine, hoonesse tarnitud energia, hoone ülalpidamiskulude vähenemine ja taastuenergia kasutuse edendamine. Nimetatud tegevused on kooskõlas [energiamajanduse korralduse seaduse §-iga 5](#). Tulemuste loetelu on alternatiivne, ehk ühe projekti raames peab olema täidetud vähemalt üks neist, aga ei pea olema täidetud kõik eesmärgid. Lõplik rahastamisele kuuluvate projektide nimekiri kujuneb määruse lisas 2 kehtestatud hindamiskriteeriumide alusel.

Paragrahvis 2 sätestatakse meetme elluviija, kelleks on Rahandusministeerium. Paragrahv 2 lõike 2 alusel menetleb toetuse taotlusi, teeb toetavatele projektidele väljamakseid ja teostab projektide üle järelevalvet Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi *volitatud isik*). Volitatud isikul on valdkondlik kompetents ja kogemus KOVide investeeringutoetuste taotluste menetlemisest ja projektide elluviimisest ning järelevalvest ja tulemuslikkuse seirest.

Peatükk 2. Toetuse andmise alused

Peatükis (§-des 3–6) tuuakse välja määruse raames toetatav tegevusliik, märgitakse projekti elluviimise perioodi kestus, abikõlblikud kulud ning toetuse ja omafinantseeringu suurus.

Paragrahvis 3 sätestatakse, et meetme raames toetatav tegevusliik on hoonesse tarnitud energiat, hoone ülalpidamiskulusid, kasvuhoonegaaside heidet vähendavaid või energiasäästu ja taastuvenergia kasutuse edendamist suurendavad rekonstrueerimistööd. Rekonstrueerimistööde alla kuuluvad muuhulgas [Ehitusseadustiku](#) §-s 4 sätestatud hoone ümberehitamise tööd, mille käigus olemasolev hoone lammutatakse ja rajatakse olemasoleva hoonega olemuslikult sarnane hoone. Hoone on olemuslikult sarnane, kui selle kasutusotstarve, arhitektuuriline lahendus ja maht ei muutu.

Käesolevas määruses mõistetakse hoone all munitsipaallasteaiana kasutatavat hoonet, kus Eesti Hariduse Infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) 01.10.2016 andmetel käib vähemalt 40 last ja hoone munitsipaallasteaia ainukasutuses oleva köetava pinna ruutmeetrite arvu ja munitsipaallasteaia käivate laste suhtarv on väiksem kui 19.

Kui hoonet kasutatakse lisaks munitsipaallasteaiale ka muul otstarbel, siis toetatakse hoone energiatõhususe tööde elluviimist, kui munitsipaallasteaia ainukasutuses olev hoone osa vastab eelpool sätestatud tingimustele ja taotleja tagab kogu hoone energiatõhususarvu jõudmise vahemikku 141–190 kWh/(m²a) pärast energiatõhususe tööde elluviimist. Sellise hoone energiatõhususe töid toetatakse proportsionaalselt munitsipaallasteaia ainukasutuses oleva hoone osa köetava pinna ruutmeetrite arvu osatähtsusele kogu hoone köetava pinna ruutmeetritest.

Arvestades, et eri kasutusotstarbega hoonetele on kehtestatud erinevad energiatõhususe nõuded², siis on mõistlik ühe meetme raames rahastada ühte tüüpi ehk antud juhul lasteaiahoonete rekonstrueerimist. See lihtsustab taotluste hindamist ja omavahelist järjestamist ning võimaldab kasutada ühtset rekonstrueerimise toetuse ülemmäära. Lasteaiahoonetele kehtivad energiatõhususe ja sisekliima nõuded on hooneliikide hulgas ühed karmimad, mistõttu on hoonete nõuetele vastavaks viimine ressursimahukas ning keskvalitsuse poolne investeeringutoetus vajalik. Sellele vajadusele on viidatud ka Tallinna Tehnikaülikooli (edaspidi *TTÜ*) teadlaste uuringus „Eesti energiamajanduse arengukava ENMAKi uuendamise hoonete energiasäästupotentsiaali uuring³“, kus on välja toodud, et „Riigipoolsete meetmete vajadust võib täheldada ainult koolimajade ja lasteaedade puhul, et aidata kohalikke omavalitsusi head sisekliimat ja energiatõhusust tagavate lähteülesannete püstitamisel ja hästi korraldatud ehitushangete läbiviimisel, mis võib ilma riigipoolse abita osutada väiksemates omavalitsustes ülejõukäivaks ülesandeks.“

Lasteaiahoonetesse investeeringutoetuste suunamine on kooskõlas „Laste ja perede arengukava 2012–2020“ tegevussuundade 5.2.1-ga „kõigi laste (sh erivajadusega ja puudega) päevahoiu pakkujate jõustamine ja toetamine teenuse kättesaadavuse ja jätkusuutlikkuse tõhustamiseks“ ja 5.2.4-ga „kohalike omavalitsuste efektiivsuse suurendamine laste päevahoiu parandamiseks“ ning „Alushariduse ja lapsehoiu kontseptsiooniga“, kus riik näeb vajadust pakkuda projektipõhist tuge KOVide lasteaia

² Majandus- ja taristuministri 30.04.2015 määrus nr 36 „Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/106052015002>

³http://www.energiatalgud.ee/img_auth.php/5/51/ENMAK_2030._Hoonete_energias%C3%A4%C3%A4stu_potentsiaali_uuring.pdf

infrastruktuuri investeeringuteks.

Lasteaiahoonele kehtestatud miinimumnõuete eesmärk (40 last ja hoone köetava pinna ja laste suhtarv väiksem kui 19) on meetmevahendid suunata võimalikult suurele kasusaajate hulgale. Lisaks on eesmärk suunata KOVe lasteaia teenuse osutamise võrku korrastama ja leidma kõige optimaalsemaid ja jätkusuutlikemaid lahendusi. Lasteaiahoonele kehtestatud miinimumnõuetele vastab täna ca 90%⁴ munitsipaallasteaedadest. Väljajääv 10% on ekstreemumid, mis vajavad individuaalset lähenemist ja teistsuguseid teenuse pakkumise lahendusi kui n-õ klassikaline lasteaia teenus, mistõttu on mõistlik need käesoleva meetme sihtrühmast välja jätta. Käesolev meede keskendub lasteaiahoonete terviklikule rekonstrueerimisele, suunates vahendid piirkondadesse, kus teenuse pakkumine rekonstrueeritavates ruumides on jätkusuutlik ja põhjendatud nii täna kui ka tulevikus. Lasteaiahoone kohta, mis miinimumnõuetele ei vasta, rahastamistaotlust esitada ei saa.

Paragrahvi 4 kohaselt on projekti elluviimise lõpptähtaeg 31.12.2019. Abikõlblikkuse periood algab rahastamise lepingu sõlmimise kuupäevast.

Paragrahv 5 sätestab, et abikõlblikud on kulud, mis on põhjendatud, mõistlikud, vajalikud ning vähendavad hoonesse tarnitud energiat, hoone ülalpidamiskulusid, kasvuhoonegaaside heidet või suurendavad hoone energiasäästu ja taastuenergia kasutuse edendamist ning on tehtud projekti elluviimise perioodil.

Abikõlblikud on järgmised energiatõhususe töödega seotud kulud, mis mõjutavad otseselt hoone energiakasutust majandus- ja taristuministri 3. juuni 2015. a määruse nr 55 „Hoone energiatõhususe miinimumnõuded“ mõistes:

- 1) täiendava soojustuse paigaldamine, muuhulgas hoone piirdetarindite ja tehnosüsteemide soojustamise ning parandamise kulu;
- 2) avatäidete (akende, uste jm) uuendamise ja vahetamise kulu;
- 3) küttesüsteemide, soojatarbevee süsteemide ja soojusvarustuse uuendamise ja vahetamise kulu, muuhulgas kaugküttesüsteemiga liitumise tasud;
- 4) ventilatsioonisüsteemide uuendamise ja vahetamise kulu, kui vajadus tuleneb hoone soojustamisega kaasnevast vajadusest tagada nõuetele vastav sisekliima või kui ventilatsioonisüsteemide uuendamisega kaasneb kasvuhoonegaaside vähenemine;
- 5) jahutussüsteemide paigaldamise kulu, kui see tuleneb vajadusest tagada nõuetele vastav sisekliima hoonel;
- 6) automaatika ning tarkade juhtimisseadmetega sh andurid ja andmehõivesüsteemid, mis võimaldavad hinnata projekti tulemusi, seonduv kulu;
- 7) päikesekiirguse tõkestamise lahenduste kulu;
- 8) valgustuse uuendamise ja vahetamise kulu. Lisaks on abikõlblik elektriikaabelduse uuendamise ja vahetamise kulu, kui vajadus tuleneb hoone valgustuse uuendamisega kaasnevast vajadusest tagada nõuetele vastav kaabeldus;
- 9) hoone piirde, kande ja jäigastavate konstruktsioonide muutmise ja asendamise

⁴ laste arvu analüüs 505 munitsipaallasteaia ning pinna analüüs 252 munitsipaallasteaia andmete alusel

kulu, kui see on vajalik energiatõhusust tagavate tehnosüsteemide paigaldamiseks, taastuenergia kasutuselevõtuks või soojustuse paigaldamiseks.

Samuti on abikõlblikud kõik eelnimetatud kuludega lahutamatu seotud või eelduseks olevate investeeringutega seotud kulud ning projekteerimise ja omanikujärelevalvega seotud kulud.

Lõikes 4 on sätestatud mitteabikõlblikud kulud, milleks eelkõige on kulud, mis ei panusta hoone energiatõhususe suurenemisse ega hoonesse tarnitud energia või hoone ülalpidamiskulude vähenemisse ega ole tehtud projekti elluviimise perioodil. Eraldi on välja toodud, et kui KOV on kinnitanud soojusmajanduse arengukava, siis on abikõlblikud soojusvarustuse tagamiseks vajalike seadmete ja teiste energiatootmiseseadmete soetamise ja paigaldamise kulud, mis on kooskõlas soojusmajanduse arengukavaga. Piirang on kehtestatud, et tagada eri valdkondade arengu planeerimisel kooskõla ning terviklik soojusmajanduse korraldamine KOVi territooriumil. Lisaks on välja toodud, et abikõlblikud ei ole projektijuhtimise ja õigusabikulud.

Paragrahvi 6 kohaselt on projektile antava toetuse suurus ühe rekonstrueeritava hoone köetava pinna ruutmeetri kohta 146–255 eurot sõltuvalt taotleja põhitegevuse tuludest elaniku kohta. Toetuse määra ja maksimaalse suuruse arvutamise aluseks võetakse 2015. aasta KOVi põhitegevuse tulud Saldoandmike infosüsteemist, mis ümardatakse täisarvuni ja elanike arv Rahvastikuregistri andmetel 01.01.2015 seisuga. Vastav arvutamise meetodika kehtestaks määruse lisas 1.

Arvutuste aluseks on TTÜ koostatud Energiamajanduse arengukava hoonefondi analüüs⁵ ning Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsi projekteerimishindade statistika. Kuna valdav osa projektidest viiakse ellu 2018, siis on nii rekonstrueerimise kui ka projekteerimise maksumust suurendatud perioodi 2013–2018 THI võrra.

Kui taotleja on kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuv üksus, siis võetakse toetuse määra arvutamise aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse, mille arvestusüksusse sõltuv üksus kuulub, põhitegevuse tulud ja elanike arv.

Kui tegemist on ühinevate KOVidega, siis toetuse määr leitakse kõigi ühinevate KOVide põhitegevuse tulude ning elanike arvu kokku liitmisel. Kui ühinemise käigus võtab üks KOV üle teise KOVi koosseisust territooriumiosa või ühinemises mitteosalev KOV võtab teiselt KOVilt üle territooriumiosa tingimusel, et territooriumiosa üle andnud KOV ühineb mõne KOViga, siis leitakse üle võetud territooriumiosa põhitegevuse tulud proportsioonis KOV elanike arvu osatähtsusega territooriumiosal oleva KOVi põhitegevuse tuludega. Täpselt sama proportsiooniga lahutatakse põhitegevuse tulud territooriumiosa üle andnud KOVi põhitegevuse tuludest.

Omafinantseeringuna ei arvestata Euroopa Liidu asutustelt või fondidelt või muudelt

⁵http://www.energiatalgud.ee/img_auth.php/5/51/ENMAK_2030._Hoonete_energias%C3%A4%C3%A4stu_potentsiaali_uuring.pdf

abiskeemidelt saadud tagastamatut abi.

Peatükk 3. Taotlejale, taotlusele ja hoone energiaauditile esitatavad nõuded

Peatükis (§-des 7–9) sätestatakse taotlejale esitatavad nõuded, toetuse taotlusele esitatavad üldised nõuded, toetuse taotluse vorm, sellele lisatavate dokumentide loetelu ning hoone energiaauditile esitatavad nõuded.

Paragrahvi 7 lõike 1 kohaselt võib toetuse taotlejaks olla KOV või KOVist sõltuv üksus, mis on taotluse esitamisele eelnenud kolmel järjestikusel aastal kuulunud ja taotluse esitamise aastal kuulub KOVi arvestusüksusesse.

Paragrahvi 7 lõigete 2, 3, 4 ja 5 kohaselt peab taotleja vastama ja volitatud isiku nõudmisel tõendama vastavust sätestatud nõuetele. KOVi haldusterritooriumil peab rahvastikuregistri andmetel 01.10.2016 seisuga elama vähemalt 5000 elanikku või on KOV alustanud ühinemisläbirääkimisi, mille tulemusel moodustub vähemalt 5000 elanikuga KOV. Ühinemise kinnituseks peavad kõik ühinevad KOVid lisama volikogude vastava kirjaliku kinnituse. KOVi suurusele miinimumkriteeriumide ja nende vastavusele kontrollimiseks tähtaja kehtestamine on kooskõlas [haldusreformi seaduseelnõuga](#), jättes KOVidele taotluste ettevalmistamiseks (ühinemiskokkulepped, hoone energiaaudit ja muu dokumentatsioon) piisava aja.

Analüüsid KOVide võimekust teostada omatuludest materiaalse põhivara asendusinvesteeringuid⁶, leidis kinnitust, et üle 5000 elanikuga KOVidel on suurem võimekus enda vara kasutust jätkusuutlikuna hoida kui alla 5000 elanikuga KOVidel. Sellest tulenevalt on oluline, et alla 5000 elanikuga KOVid ühineksid ning vaataksid kriitiliselt üle enda kinnisvaraportfelli ja vajadusel uuendaksid teenuste osutamiseks vajaliku kinnisvara kasutuse korda, selleks et tagada kvaliteetsete avalike teenuste pakkumine nii praegu kui ka tulevikus. Lisaks keskendub käesolev meede lasteaiahoonete terviklikule rekonstrueerimisele, suunates meetmevahendid piirkondadesse, kus teenuse pakkumine rekonstrueeritavates ruumides on jätkusuutlik ja põhjendatud nii täna kui ka tulevikus.

Sama lõike alusel peab taotleja tagama kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses (edaspidi *KOFS*) sätestatud finantsdistsipliini nõuetest kinnipidamise. Ühinevate KOVide puhul liidetakse kõik finantsdistsipliini näitajate arvutamiseks kasutatavad algandmed ning leitakse KOFSis nimetatud finantsdistsipliini näitajad uue ühinemise tulemusel moodustuva KOVi ja KOVi arvestusüksuse kohta.

Paragrahvi 8 sätestatakse toetuse taotlusele esitatavad üldised nõuded, sh see, et taotluses peab olema formuleeritud projekti eesmärk, taotluses esitatud projekti eelarve peab olema põhjendatud ning omafinantseeringu suurus peab vastama nõutavale määrale. Samuti peab olema taotluses näha, et toetust soovitakse määruses esitatud tegevustele

⁶ hindamise alus 2011–2014 suhtarv põhitegevuse tulemi suhe materiaalse põhivara kulumisse. Eesti keskmine 0,9; alla 5000 elanikuga KOVidel 0,8; üle 5000 elanikuga KOVidel 1,1; statistiliselt tõestatud oluline erinevus kahe grupi vahel 5% olulisusnivool

ning projekti teostamine jääb elluviimise perioodi piiridesse.

Paragrahvi 8 lõikes 2 sätestatakse, et taotlus esitatakse iga rekonstrueeritava hoone kohta eraldi. KOVid, kus elanike arv on 5000–10 999, võivad esitada ühe taotluse ja KOVid, kus elanike arv on võrdne või suurem kui 11 000 võivad esitada kaks taotlust. Ühinevad KOVid peavad esitama ühise taotluse, mis tähendab, et eelnevalt peab olema kokku lepitud, millis(t)e hoone (te) kohta taotlus ühiselt esitatakse. Eelpool nimetatud kitsenduse eesmärk on tagada toetuse jagunemisel piirkondade vaheline tasakaal ja toetuse kasutamine võimalikult paljude KOVide lasteaegade energiatõhususe parandamiseks.

Lõike 2 punktidega 3 ja 4 alusel võib ühinemisläbirääkimisi alustanud taotleja esitada rohkem kui kaks taotlust, kui ühinemisgrupis on omavalitsusi, kelle elanike arv 1. oktoobri 2016. a seisuga on 5000 või 11 000 (täidab haldusreformi seaduses sätestatud eesmärke⁷). Lõike 2 kohaselt võib 5000–10 999 elaniku arvuga taotleja esitada ühe taotluse ja üle 11 000 elaniku arvuga taotleja kaks taotlust. Kui ühinevad omavalitsused, kelle elanike arvu kombinatsioon on järgmine (1. oktoobri 2016. a seisuga): 5000+5000+5000+11 000, siis sellise ühinemise tulemusel moodustuv omavalitsus (taotleja) võib muudatuse kohaselt esitada kokku viis taotlust. Eespool välja toodud sätete sõnastamisel on lähtutud Vabariigi Valitsuse 25. augusti. 2016. a valitsuskabineti otsusest, mille kohaselt tuleb võimalusel muuta struktuurivahendite ja siseriiklike toetusmeetmete tingimusi sellisel, et need aitaks kaasa haldusreformi eesmärkide saavutamisele ja ei kitsendaks kohaliku omavalitsuse üksuste toetuste saamise võimalusi. Toetuste andmisel ei saa ühinenud ega ühinevaid omavalitsusi kohelda ebasoodsamalt võrreldes ühinemiseelse seisuga, st kui eraldiseisvana oleks neil võimalik rohkem taotlusi esitada.

Paragrahvi 8 lõikes 3 sätestatakse, et taotluse allkirjastab taotleja allkirjaõiguslik esindaja. Kui tegemist on ühinevate KOVidega, siis allkirjastab taotluse üks ühinemisgruppi kuuluv KOV. Taotluse esitamise ja allkirjastamise õiguslikuks aluseks on kõigi ühinevate KOVide volikogude sellekohased otsused. Taotleja peab sama paragrahvi lõike 4 alusel eelpool nimetatud otsused lisama taotlusele.

Paragrahvi 8 lõikes 4 on loetletud toetuse taotlusele lisatavad dokumendid. Toetuse taotleja peab põhjendama nõutavate dokumentide taotlusele lisamata jätmist. Nõutavad dokumendid on omafinantseeringu kinnitus, tõendavad dokumendid ja hoone energiaaudit. Lisaks esitatakse kinnitus, et projekti raames rekonstrueeritav hoone ja hoonealune kinnistu kuuluvad taotlejale ja nende kohta puuduvad kinnistusraamatusse kandmata lepingud ning et taotleja kohustub hoonet kasutama munitsipaallasteaiana ja seda mitte võõrandama või valdust andma kolmandatele isikutele ilma Rahandusministeeriumiga kooskõlastamata vähemalt viis aastat projekti lõppemisest arvates. Kui taotleja on ühinev KOV või ühinevast KOVist sõltuv üksus, siis lisatakse taotluse esitamise ja allkirjastamise ning lepingu allkirjastamise tõendamiseks kõigi

⁷ Haldusreformi seaduse § 3 järgi on seotud omavalitsuse võimekuse alampiiriks 5000 elanikku, st selleks, et kohaliku omavalitsuse üksus oleks võimeline tagama seadusest tulenevate ülesannete korraldamiseks vajaliku professionaalse võimekuse ja osutama kõigile kohaliku omavalitsuse üksuse elanikele kvaliteetseid avalikke teenuseid peab kohaliku omavalitsuse üksuses elama vähemalt 5000 elanikku (omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteerium). Sama seaduse § 1 lõike 3 kohaselt on aga omavalitsuse soovituslikuks suuruseks 11 000 elanikku, milline omavalitsus suudab tagada ka strateegilise juhtimisvõimekuse.

ühinevate KOVide volikogude sellekohased otsused.

Paragrahvi 9 sätestatakse hoone energiaauditile esitatavad nõuded. Energiaauditi koostamisel tuleb lähtuda selle sisu ja vormi osas majandus- ja taristuministri 08.04.2015 määrusest nr 28 „Elamu energiaauditile esitatavad nõuded“, 30.04.2015 määrusest nr 36 „Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele“ ja Vabariigi Valitsuse 06.10.2011 määrusest nr 131 “Tervisekaitsenõuded koolieelse lasteasutuse maa-alale, hoonetele, ruumidele, sisustusele, sisekliimale ja korrashoiule”.

Lisaks määrustes sätestatud nõuetele peab energiaauditis määrama (punkt 2) hoone olemasolevale olukorrale vastava energiatõhususarv tüüpilisel kasutusel.

Punktis 3 sätestatud soovituslike energiatõhususe tööde loeteludes tuleb lähtuda põhimõttest, et pärast hoone rekonstrueerimist oleks hoones tagatud nõuete kohane sisekliima vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.10.2011 määrusele nr 131 “Tervisekaitsenõuded koolieelse lasteasutuse maa-alale, hoonetele, ruumidele, sisustusele, sisekliimale ja korrashoiule” ning kogu hoone energiatõhususarv jõuaks vahemikku 141–190 kWh/(m²a).

Punkt 4 sätestab, et tuleb määrata ka hoone energiatõhususe parendamise pakettide energiatõhususearvud, ehk ETA, valideeritud dünaamilise simulatsiooni tarkvaraga, mis on sobilik ühiskondlikele hoonetele.

Punkt 5 sätestab, et tuleb esitada ka hoone ülalpidamiskulude ja hoonesse tarnitud energia energiakasutuse muutumise kalkulatsioonid soovituslike energiatõhususe tööde täiemahulisel tegemisel. Ülalpidamiskulude ja tarnitud energia alla arvestatakse hoone sisekliima tagamiseks tehtavad kütte-, jahutus-, ventilatsiooni- ja valgustuskulud, tarbevee soojendamiskulud ning olme ja muude elektriseadmete tööks tehtavad kulud. Ülalpidamiskulude alla kuuluvad ka hoone tehnosüsteemide hoolduskulud. Hoonesse tarnitud energia esitatakse energiaauditis kilovatt-tundides ning ülalpidamiskulud eurodes.

Lõige 4 sätestab, et energiaauditi koosseisus energiatõhususearvude (eespool viidatud punktides 2 ja 4) määramine tuleb läbi viia vastavalt majandus- ja taristuministri 5. juuni 2015. a määrusele nr 58 „Hoone energiatõhususe arvutamise meetodika“ ja 3. juuni 2015. a määrusele nr 55 „Hoone energiatõhususe miinimumnõuded“.

Paragrahvi 9 lõige 5 sätestab, et energiaauditis esitatakse kalkulatsioonid hoonesse tarnitud energia ja hoone ülalpidamiskulude vähenemisest pärast energiatõhususe tööde elluviimist hoones. Kalkulatsioonide aluseks võetakse tegelikud ja tõendatud hoone viimase kolme kalendriaasta keskmised tarbimisandmed ning projektijärgse (hoone energiaauditis energiatõhususarvutuste alusel leitud) kolme kalendriaasta keskmised prognoositavad tarbimisandmed, mis sisaldavad mõistlikke hooldus- ja kasutuskulusid, mis on vajalikud hoone tehnosüsteemide jätkusuutlikuks ja kasutusjuhendikohaseks kasutamiseks.

Peatükk 4. Taotluse menetlemine

Peatükis (§-des 10–15) käsitletakse taotluse esitamist ja selle menetlemist volitatud isiku juures, taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks või mittevastavaks tunnistamist, taotluse hindamise korda, taotluse hindamise kriteeriume ning taotluse rahuldamist või rahuldamata jätmise otsust.

Üldjuhul on taotluse menetlemise ajaks kuni 90 kalendripäeva taotluse registreerimisest arvates. Selle aja möödumisel tehakse taotlejale teatavaks, kas taotlus rahuldati, rahuldamata jätmise otsus või taotluse menetlemise seis.

Taotlused saadetakse volitatud isikule digitaalselt (elektroonilise taotluste esitamise keskkonna vahendusel) väljakuulutamise teates nimetatud tähtpäevaks. Volitatud isik kontrollib taotleja ja taotluse vastavust käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

Kui volitatud isik avastab taotluse nõuetele vastavuse kontrollimisel puudusi, teatab ta sellest viivitamata taotlejale ja määrab puuduste kõrvaldamiseks tähtaja kuni 10 tööpäeva. Volitatud isik edastab taotlejale küsimused taotluse kohta, puuduste kõrvaldamise ettepaneku, ärakuulamiskirja, taotluse mitterahuldamise otsuse ja rahastamise lepingu elektroonilise taotluste esitamise keskkonna kaudu. Elektroonilise keskkonna kaudu edastatud dokument loetakse taotlejale kättetoimetatuks. Kuna nõuetele vastavad taotlused rahuldatakse määruses sätestatud kriteeriumide põhjal koostatava pingerea alusel, siis taotlejat enne mitterahuldamise otsust ära ei kuulata.

Taotluse või taotleja nõuetele mittevastavaks tunnistamise tõttu taotluse rahuldamata jätmise otsusest teavitab volitatud isik toetuse taotlejat pärast otsuse tegemist elektroonselt.

Paragrahvi 10 lõike 5 alusel kinnitab taotlusvooru rahalise mahu ja regionaalse jaotuse valdkonna eest vastutav minister. Regionaalsete piirsummade jaotamisel lähtutakse põhimõttest, et 50% rahalisest mahust jaotatakse 5 regiooni (Eurostati territoriaalse statistika arvepidamise üksuste järgi [NUTS III](#) tasand) vahel võrdselt ning 50% jaotuse aluseks on regiooni lasteaias käivate laste arv EHISe 01.10.2016 andmete alusel (tulemus ümardatud täisarvuni).

Paragrahvis 12 on sätestatud taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks või mittevastavaks tunnistamise alused. Samuti on sätestatud volitatud isiku kohustus hinnata taotlusi määruses sätestatud hindamiskriteeriumide alusel ja hinnata nõuetele vastavaid taotlusi.

Taotlusi hinnatakse käesoleva määruse lisas 2 esitatud projekti hindamiskriteeriumide alusel viies grupis, vastavalt valdkonna eest vastutava ministri regionaalsete piirsummade kinnitamise põhimõtetele. Gruppide loomise aluseks on taotlejate territoriaalne paiknemine Eurostati territoriaalse statistika arvepidamise NUTS III tasandil.

Hindamiskriteeriumid on järgmised:

- 1) projekti panus hoonesse tarnitud energia vähenemisse;
- 2) projekti panus hoone ülalpidamiskulude vähenemisse;
- 3) hoone pinnakasutus lasteaias käiva lapse kohta EHIS-e 01.10.2016 andmetel;

- 4) taotleja täidab haldusreformi eesmärgi (taotleja on vähemalt 5000 elanikuga omavalitsus, kes on ühinenud pärast 2002. aastat või ühineb käesoleva haldusreformi käigus);
- 5) taotleja ühineb maakonna suuruseks omavalitsuseks (v.a mereline saarvald)

Hindamise aluseks on taotluses ja §-i 9 alusel koostatud ja taotlusele lisatud hoone energiaauditis esitatud andmed.

Kui hoonet kasutatakse lisaks munitsipaallasteaiale ka muul otstarbel, siis sellise hoone puhul arvestatakse hoonesse tarnitud energia ja hoone ülalpidamiskulude vähenemine proportsionaalselt kogu hoonesse tarnitud energia ja hoone ülalpidamiskulude vähenemisest vastavalt munitsipaallasteaia ainukasutuses olevatele hoone köetava pinna ruutmeetrite arvu osatähtsusele kogu hoone köetava pinna ruutmeetritest.

Näide: Kogu hoone köetava pinna ruutmeetrite arv 2000 m², lasteaia ainukasutuses 700 m² ja lasteaia käivate laste arv 70. Kogu hoonesse tarnitud energia 200 ühikut ja kogu hoone ülalpidamiskulud 100 ühikut. Energiaauditis audiitor märkinud pärast soovituslike energiatõhususe tööde elluviimist kogu hoonesse prognoositavaks tarnitud energiaks 150 ühikut ja hoone ülalpidamiskuludeks 80 ühikut.

Arvutuskäik: lasteaia ainukasutuses proportsionaalselt $700 \div 2000 \times 100 = 35\%$

Hoonesse tarnitud energia vähenemine rekonstrueeritava köetava pinna ruutmeetri kohta = $(200 - 150) \times 0,35 \div 700 = 0,025$ ühikut/m² kohta.

Hoone ülalpidamiskulude vähenemine rekonstrueeritava köetava pinna ruutmeetri kohta = $(100 - 80) \times 0,35 \div 700 = 0,035$ ühikut/m² kohta.

Hoone köetava pinna ruutmeetrite arv lasteaia käiva lapse kohta = $700 \div 70 = 10$ last m² kohta.

Hindamiskriteeriumide eesmärk on suunata meetmevahendid suurima energiasäästuga pinnaühiku kohta projektidesse ning suunata KOVe leidma kõige kuluoptimaalsemaid rekonstrueerimislahendusi, et vähendada hoone ülalpidamiskulusid. Lisaks eelistatakse optimaalsema pinnakasutusega hooneid, eesmärgiga suunata meetmevahendid võimalikult suure hulga kasusaajateni.

Haldusreformi eesmärkide täitmisega seotud hindamiskriteeriumid on kooskõlas Vabariigi Valitsuse 25. augusti. 2016. a valitsuskabineti otsusega, mille kohaselt tuleb võimalusel muuta struktuurivahendite ja siseriiklike toetusmeetmete tingimusi selliselt, et need aitaks kaasa haldusreformi eesmärkide saavutamisele ja ei kitsendaks kohaliku omavalitsuse üksuste toetuste saamise võimalusi. Toetuste andmisel ei saa ühinenud ega ühinevaid omavalitsusi kohelda ebasoodsamalt võrreldes ühinemiseelse seisuga, st kui eraldiseisvana oleks neil võimalik rohkem taotlusi esitada.

Paragrahvi 14 kohaselt rahuldatakse taotlus ja tehakse ettepanek projekti rahastamise lepingu sõlmimiseks. Lõikes 5 sätestatakse territoriaalse grupi siseselt meetmevahendite

jääkide kasutamise kord, selleks et tagada vahendite maksimaalne eesmärgipärane kasutus. Kui pärast rahastamise lepingute sõlmimist tekib territoriaalse grupi sees raha jääk, siis tehakse ettepanek rahastamise lepingu sõlmimiseks alates kõrgeima punktiarvuga rahastamiseta jäänud projektist üle-eestilises pingereas.

Paragrahvi 15 kohaselt teeb valdkonna eest vastutav minister taotluse rahuldamata jätmise kohta otsuse. Taotluse rahuldamata jätmise otsus tehakse taotlejale elektrooniliselt teatavaks kohe pärast selle tegemist.

Peatükk 5. Toetuse kasutamine, hangete läbiviimine, toetusele viitamine ja taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja toetuse tagasinõudmine

Toetuse saajaga sõlmitakse projekti rahastamise leping. Peatükis 5 (§-des 16–19) sätestatakse need punktid, mis peavad tingimata kajastuma projekti rahastamise lepingus. Lepingus tuuakse välja näiteks toetuse väljamaksmise tingimused ja kord, järelevalve tingimused, aruandluse kord, vaidluste lahendamise kord ja toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise kord, mille hulka kuulub muuhulgas kohustus maksta toetus tagasi, kui energiaauditis märgitud kogu hoone energiatõhusus jääb saavutamata, CO₂ kokkuhoiu mitteraporteerimine pärast projekti lõppu.

Paragrahviga 17 sätestatakse projekti hangete läbiviimise kord. Muuhulgas ei või toetuse saaja projekti tegevustega alustada enne rahastamise lepingu sõlmimist ning projekti tegevusega alustamiseks loetakse hanke väljakuulutamist.

Paragrahviga 18 sätestatakse toetusele viitamise reeglid. Toetuse saaja peab projektiga seotud ehitustööde ajal projekti piirkonda üles panema töödest informeeriva tahvli, millel peab olema vähemalt projekti nimetus, tööde teostaja, valmimise tähtaeg, lisainfo „Hoone energiatõhusamaks muutmist toetas Eesti riik“ ja Rahandusministeeriumi ning volitatud isiku logo.

Paragrahv 19 sätestab asjaolud, mille korral valdkonna eest vastutav minister võib teha taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja toetuse 10–100% tagasinõudmise otsuse sõltuvalt rikkumise raskusest. Muuhulgas võidakse teha toetuse tagasinõudmise otsus, kui hoone kasutamine munitsipaallasteaiana lõpetatakse enne viie aasta möödumist projekti lõppemisest arvates või hoone omand või valdus antakse kolmandatele isikutele enne viie aasta möödumist projekti lõppemisest arvates Rahandusministeeriumiga kooskõlastamata.

Peatükk 6. Rakendussätted

Käesolev määrus jõustub 1. jaanuaril 2017.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Määruse alusel antav toetus ei ole riigiabi ELi toimimise lepingu artikkel 107 lõige 1 mõistes, kuna toetatavad objektid on kohaliku omavalitsuse üksuste kasutuses olevad hooned.

4. Eelnõu mõjud

Määrusega sätestatakse tingimused ja kord toetuste maksmiseks. Tänu läbiviidavatele projektidele väheneb avalike hoonete energiatarbimine ning seeläbi ka CO₂ heide ning ühtlasi kaasajastatakse avalike hoones pakutavate teenuste kvaliteeti ja vähendatakse hoone ülalpidamiskulusid tulevikus.

5. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetuseks kasutatavad summad laekuvad riigi lubatud heitkoguse ühikute müügist ja kajastatakse riigieelarves. Toetuse kogumaht sõltub enampakkumistulu laekumisest ja on kooskõlas riigi eelarvestrateegia 2017–2020 lisas 3 sätestatuga. Määruse elluviimise korraldamiseks vajalikud tegevused viiakse ellu volitatud isikutegevuskulude arvelt.

6. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on koostatud koostöös Keskkonnainvesteeringute Keskusega, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga ja Haridus- ja Teadusministeeriumiga. Paragrahvi 9 „Hoone energiaauditile esitatavad nõuded“ on ette valmistatud koostöös TTÜ Kütte ja ventilatsiooni õppetooli lektori Peeter Parrega, TTÜ lektori Teet Targaga ja Eesti Maaomavalitsuste Liidu nõuniku Aare Vabamägiga.

Eelnõu ei esitata kooskõlastamisele eelnõude infosüsteemi kaudu, kuivõrd tegemist on määruse tervikteksti uuesti kehtestamisega seoses välisõhu kaitse seaduse asendumisega atmosfääriõhu kaitse seadusega alates 1. jaanuarist 2017 ning lisatavad muudatused ei ole suured. Eelnõu on kooskõlastatud e-posti teel Keskkonnaministeeriumi ja KIKiga, kes kooskõlastasid eelnõu märkusteta.